

תמחור המספוא בישראל

עופר קרוז - אסמבר

מחירי המספוא הגס צמודים, ברוב המקרים, למחירי הגרעינים בעולם והתוצאה שהשוק נע כלפי מעלה ומטה בהתאם לתנודות המקריות בעולם. ד"ר עופר קרוז חושש מההשפעה השלילית של הצמדה זו ומציע דרך יותר מתאימה

ונשאלת השאלה האם לא הגיע הזמן (וזה קשה בטרנד הקיים) לשנות כוון.

אז מה ניתן לעשות?

יש לפעול למצב שבו התמורה שתינתן למגדל המספוא תהא הוגנת, אבל כזו שתאפשר גם לרפת לשרוד. הצעתי היא לקבוע את התשלום בחישוב כל הוצאות הייצור ובתוספת סכום קבוע מראש כרווח למגדל (10%-15%) ולא להזדקק לשום הצמדה לשום סל של גרעינים או קוניונקטורה מזדמנת של מחירי הגרעינים בשוק העולמי.

צריך שמחירי גרעיני הכותנה, קליפות ההדר ומזונות דומים ייקבעו בטכניקה דומה, באשר אין בחומרי גלם זה שוק חופשי, מאחר ואי אפשר לייבא אותם כמו גרעינים משווקי העולם וכמותם מוגבלת. למיטב ידיעתי, אילו ניתן היה לרכוש אותם בשוק העולמי היה מחירם יורד בהרבה.

מדינה קטנה כמו ישראל חייבת להשכיל ולראות את המשק שלה כיחידה אחת ולבנות את היכולת שתידרש מאיתנו להתחרות בייבוא

שיבוא. ■

כתוצאה ממדיניות מחירים זו, הפער שבין מחירי המזון, לתמורה מהחלב בארצות אלו גבוה מזה המקובל אצלנו. צאו וחישובו מה יהיה ביום שיתחילו להצטבר העודפים ואיפה נהיה אנחנו באותו היום. הפרטנו את עצמנו לדעת. איש הגד"ש ואיש הרפת, החיים באותו קיבוץ, מנהלים בינם לבין עצמם מערכות כלכליות נפרדות ואפילו אומרים לרפתן "שאם לא מתאים לך תקנה במקום אחר" והתוצאה המידית היא בהקטנת מצאי המספוא, יחד עם עלייה במחירו והקטנת כושר התחרות של הרפת ביום פקודה.

מדינת ישראל השקיעה סכומים ניכרים ברפורמה, אבל בו זמנית גם עודדה נטיות לרוב וחממות. התוצאה מחסור גדול יותר במספוא ובמחירים גבוהים יותר מבעבר. מגדלי החיטה רואים במרבית המקרים רק את עצמם ואילו הרפת במציאות של מחיר מטה (נשחק) עדיין סובלת את כל המשוגות, אלא שלא לעולם חוסן.

כולנו מכירים את המציאות שתוארה כאן

בישראל ענף חלב קטן ביחס לשוק העולמי. זמנית חסר חלב בעולם, אבל אין ספק, שלא רחוק היום והמחסור יהפוך לעודף וניתן יהיה לקנות מוצרי חלב זולים בסחר העולמי. לישראל יתרון גדול באיכות הרפת והרפתנים. לעומת זאת, יש אצלנו חיסרון גדול במים ובקרקע אשר יחד עם שיטת "המחיר האלטרנטיבי", שנהוגה באופן כה קיצוני, לעומת ארצות הבקר המסורתיות, גורמות לכך שמחירי המספוא המשקי ויתר המזונות מייצור מקומי, יקרים מהמקובל בעולם.

חקלאי אמריקאי, ניו זילנדי, אירופאי ודומיהם נוקבים את מחיר המספוא המשקי בהוצאות עלותו בלבד. שחתות קניות, שמהוות רק חלק מהשחתות שבשימוש, יחד עם גרעיני כותנה ומוצרים דומים, נסחרים בשוק חופשי של היצע וביקוש.

חקלאי אמריקאי שמגדל תירס לא יקנה שעורה שצריך להוביל אותה ממרחקים. חקלאי אנגלי מגדל חיטה, מטפל בגרעינים, שנוצרו על ידו ובשדה שלו, בסודה ומחייב את עצמו רק בהוצאות הייצור. הוא משתדל עד כמה שניתן לא להעביר כספים דרך הבנקים.

מחיר המספוא ייקבע על פי הוצאות הגידול בצירוף רווח